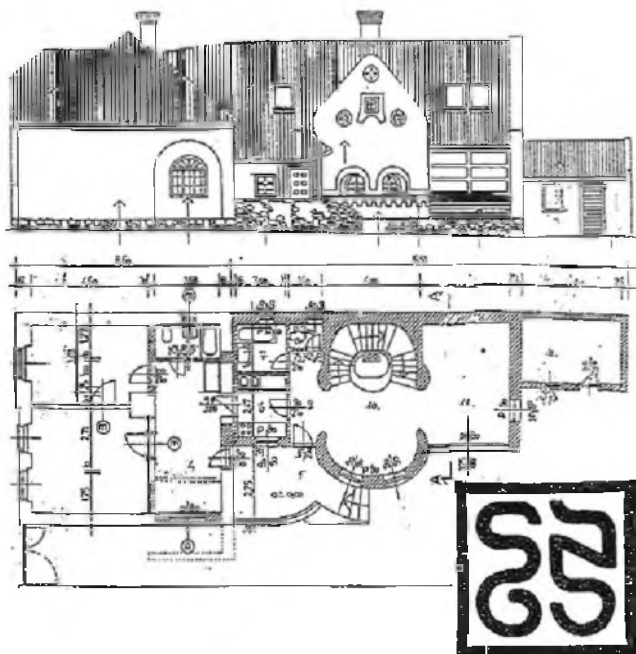

ISKOLA A HATÁRON BELÜL

AZ ÉPÜLET

Keszthely egyik csöndes utcájában, falusias hangulatú környezetben közeli jóbarátaink számára megterveztem nemrégiben megörökült házuk bővítését. A keskeny telken álló, egyszerű alaprajzú lakásnak új középpontot ad a bővítmény íves terü étkező-nappalija. Ez a tér a keleti fekvésű nappali és a hozzá kapcsolódó hátsó kert, valamint a konyhán át elérhető régi épületrész között, függőleges irányban pedig a kemence körül csavarodó lépcső révén az egyes szintek között teremt kapcsolatot. Az épület fűtését részben érzelmi okokból, részben böles előrelátásból a gázkazánon kívül a lakóterek többségében fatüzelésű kályha illetve kemence egészíti ki. (*Családi Ház, 1994/5, részletek*)

Csángó Zsuzsanna, építész

AZ ÖTLET

Amikor elkészült a családi házuk, úgy alakítottuk környezetünket, hogy ott gyermekeink is és mi is egy szellemileg nyitott közegben élhessünk. Barátainkkal eleinte jórészt a gyermekek játéka ürügyén jöttünk össze. Lényeges volt számunkra, hogy család családdal barátkozzék: részben azért, hogy a gyerekek ne a családon kívül találják meg játszótársaikát, részben azért, hogy a felnőttek viselkedése, a mindennapos tevékenységek, barátkozások, ünneplések minta lehessen nekik. A hétköznapi találkozásokon túl közös adventi felkészülésünk volt, farsangi mulatságot és felvonulást tartottunk, bábeladást, hangversenyt rendeztünk. Esténként a felnőttek részére előadásokat hívtunk, az előadásokon gyermekeink is jelen lehettek. Így vendégül láttuk Somogyi Győzöt, Csete Ildikót, Kustár Zsuzsát, Naumandory Arvis mongol és Ruben Masinyin örmény festőművészeket. Szántai Lajos Szent Lászlóról, Pap Gábor a magyarság mítikus történetéről tartott előadásorozatot, Molnár V. Józseffel pedig a természetes műveltség témakörében beszélgettünk.

Ahogy nőttek a gyerekek – 3 fiú és 1 leány – tudatosá vált bennünk, hogy az elméleti előadások hallgatásával nem elégedhetünk meg. Megszületett az ötlet: iskolát kell létrehozunk, hogy megpróbálhassuk, mit és hogyan örökíthetünk a régiak műveltségéből, hogy láthassuk, hogyan működhet, hogyan élhet egy természetes rendre épülő mai iskola. Létrejött tehát a *Család Óvoda Iskola Zeneiskola*, s jelentkeztek a hozzánk hasonló módon gondolkodó szülők, akik számoltak a *gyerekvárok* tehetetlenségével.

Tavaly elsőként a zeneiskolai oktatás indult meg nálunk. Szombat délelőttöként furulya- és klarinétórákat adtunk, délutánoként Serfőzőné Szondy Márta tanította zongorázni nagyobb gyermekeinket, s a később hozzájuk csatlakozó 6-8 más növendéket. A mai zongoristák között 5 testvérpár is van.

A KÁLVÁRIA

Tavaly tavasszal az érvényben lévő oktatási törvény alapján állítottuk össze az általános iskola, óvoda és zeneiskola hivatalos elindításához szükséges anyagot. A törvény szerint az intézmény működési helye szerinti jegyző hatásköre a működési engedély kiadása. Benyújtott anyagunkat meg sem nézve a jegyző megbízottai azt tanácsolták, hogy forduljunk a szakminisztériumhoz, s az ott dolgozók segítségével egészítsük ki a benyújtott kérelmet. Mi az ügyintézésben még járatlanok voltunk, s nem tudtuk, hogy ragaszkodnunk kellett volna az anyag iktatásához, s ezzel a 30 napos válaszadáshoz. Ehelyett újabb és újabb tárgyalások után újabb és újabb iratokat, szakhatósági engedélyeket szereztünk be. Mikor végre újra benyújtottuk kérelmünket, akkor látnuk, hogy anyagunk már az első tárgyaláskor is tartalmazta a törvény által előírtakat. Bizakodóan és reménykedve vártuk a választ. Meglepett bennünket a válaszadási határidőn túl érkezett elutasító határozat. Értetlenül olvastuk a jegyző indokait. Nem tudjuk, nem kutattuk, mi volt az oka döntésének. Fellebbezés, egyeztetés, személyes megbeszélések, lobbizás után végre megszületett az új, kedvező döntés. Az indoklás ugyanaz volt, mint az elutasító határozatnál, csak most igenlő következtetés született belőle. A közoktatási megállapodást ugyanilyen hisztérikus körülmények között sikerült megkötnünk. A polgármester segítségével nélkül talán ma is terv lenne az elképzelésünk.

A MEGVALÓSULT ISKOLA

Gyermekcsoportunk létszámát 15 főben határoztuk meg; 15 gyermek közösséget is alkot, de elfér egy nagy család modelljében is. Mindegyikőjükre jut figyelem, átlátható, könnyen mozgatható csoport. Annyi első osztályos jelentkezőnk volt, hogy kitétték a teljes létszámot. 10 leányt és 5 fiút vettünk föl, köztük a mi 6 éves leányunkat. A házuk első részében alakítottuk ki az osztálytermet, világítást terveztünk és szereltünk, könnyen mozdítható egyszemélyes asztalokat és székeket csináltattunk.

Reggeli érkezéskor mi – apa és anya – várjuk a gyerekeket. A befogadáskor öltözködés és rendezgetés közben megbeszéljük, megrajzoljuk az otthon történeteket, az álmait, gondjait, bajaikat, örömeiket. Ha mindannyian együtt vagyunk, elkezdődik a közösség kialakítása a munkára, a napra hangolás. Zenélünk, énekelünk. Ha álmosak, akkor frissítőt, ha élénkek akkor hallgatót játszunk, mindig népzene-

nét. Ilyenkor kerül elő a kalendárium (jórészt Bálint Sándoré és Monár V. Józsefé), ami alapján megtöltjük a napot legendákkal, emlékezésekkel, eseményekkel. Énekekkel, gyertyával megköszöntjük a születésnapjukat ünneplőket. Megbeszéljük a napi tennivalókat, berendezzük a szobánkat. Ebben az időben mindig velünk van két kicsi gyermekünk is.

Ezután kezdődik az alapozó tárgyak tanórák szerinti tanítása. Az iskolák számára kötelező matematikai és anyanyelvi anyagot Ruff Jánosné, Jutka néni tanítja. Az ő következetessége biztosíték arra, hogy iskolásaink megkapják azt a tantárgyi alapozást, amelynek birtokában bármikor bátran léphetnek át más iskolába.

Ebédet közös, egymást kiszolgáló terítés után egy hosszú asztal köré ülve eszünk. Együtt imádkozunk, és meghallgatjuk a családfe aznapi intelmeit, útmutatásait. Az étel hús nélküli, a gyerekek életkorához és szükségleteihez igazodóan választékos.

Délután közös és osztott csoportú foglalkozásaink vannak, szolfézs és hangszeres órák, kézműves munkák, hitoktatás, lovaglás, élményszerző utak, rajzolás, játék. Mindig valami készülődés jegyében telik az idő.

Amikor a gyerekekért jönnek, találkozunk a szülővel. Mindegyikjükkel baráti viszonyban vagyunk, elmesélünk egymásnak bizalmas otthoni és iskolai eseményeket, A szülők a tandíj befizetésével nem látják elintéztnek a gyermek nevelését. Ki mihez ért, abban segít nekünk. Tanórák tartanak segítik a felszerelés beszerzését, számítógépen szerkesztik szabályzatainkat, feladatlapokat fénymásolnak, fuvarozzák csapatunkat. Rendszeresen gondoskodnak a tízórai és uzsonna vitamindús kiegészítéséről, saját gyümölcs-

eszel, lekvárral, kompóttal. Beülnek gyermekeikkel a padba, a kisebb és nagyobb testvéreket is elhozzák közénk. Gyakran a hétvégén is elhozzák a kíváncsi gyerekeket.

A TÜKÖR

Mind a szülőktől kapott visszajelzés, mind a gyerekek ragaszkodása, bizalma azt mutatja, hogy szükséges a megszo-kott iskolától eltérőt létrehozni. Vannak, akik nehezen viselik el a teljesítményorientált nagy szervezet súlyát. Vannak szülők, akik nyugalmas, boldog kisgyermekkort szánnak gyermekeiknek, és nem hagyják, hogy védtelenül kerüljenek be a taposómalomba. Határozottan érezzük, hogy az itt pótolni kívánt családi összetartó erő segíti a gyerekeket a tanulásban, a kibontakozásban. Olyan erkölcsi normákat lát itt maga előtt, amit az arctalan iskolákban, külső környezetében nem láthat.

Az ország több pontjáról jelentkeztek pedagógusok, hogy szívesen látnák a mi iskolánkat; jelentkeztek óvónők, tanítók, szaktanárok, hogy szívesen tanítanának nálunk. Azok körében, akik igénylik szakmájukon belül a változást, nagy az érdeklődés, sok a támogató véleménynyilvánítás. Hivatalból, szervezeten senki nem keresett meg bennünket. Szeretnénk egy szakmai közösséget kialakítani azok köréből, akik elindították már saját környezetükben, saját területükön a szerves műveltség átadásának rendszerét.

Sok egyéb tervünk mellett a szülők biztatására a továbblépést tervezgetjük.

Keszthely, 1995. november 17.

Molnár Zsuzsanna, Keszei Tibor

